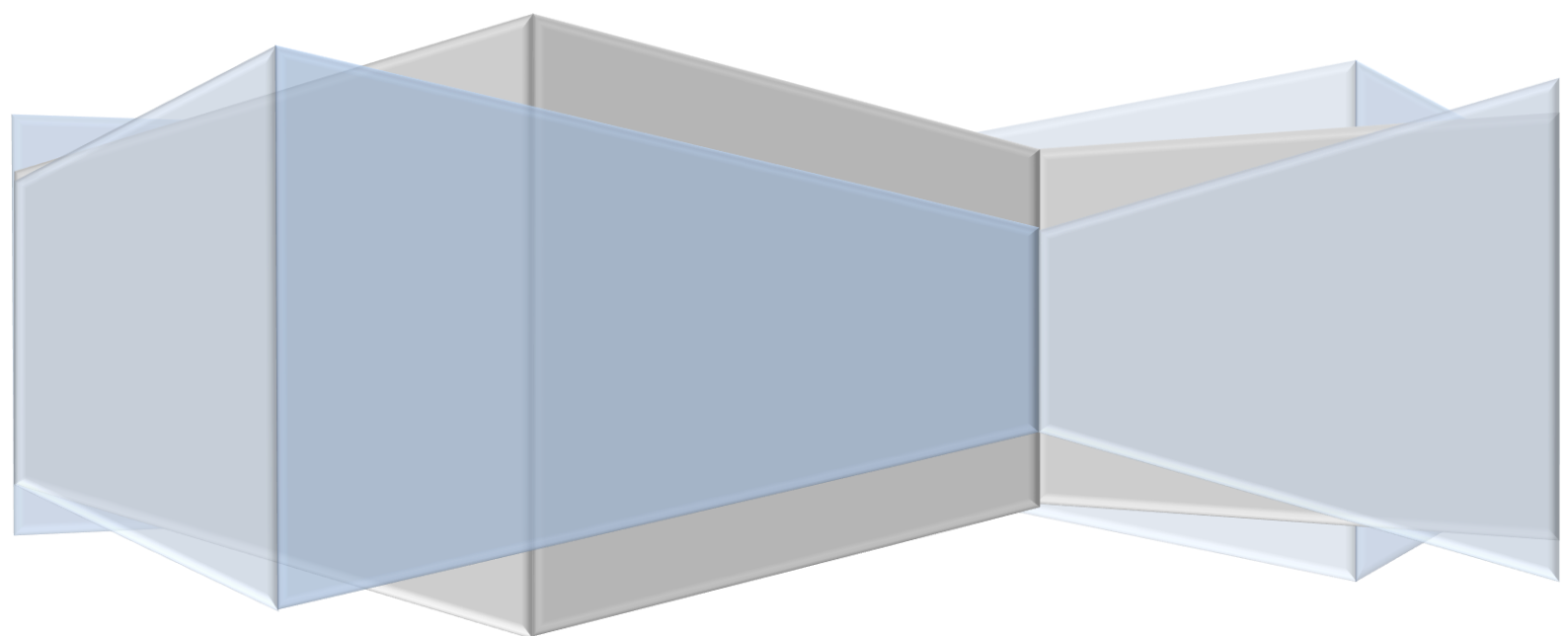

Koncepce rozvoje Wichterlova gymnázia

2014-2020

Mgr. Jan Netolička

1. Popis výchozího stavu

Wichterlovo gymnázium je dlouhodobě veřejností vnímáno jako elitní škola s vysokými nároky jak na kvalitu výuky, tak na úroveň žáků. Pravidelně se umísťuje na předních pozicích v žebříčcích sledujících kvalitu výstupů, jakými jsou například program Excellence středních škol. Pro stanovení koncepce dalšího rozvoje školy je nutné si uvědomit, jakým způsobem Wichterlovo gymnázium své pozice dosáhlo, a jaká pozitiva i negativa mu přináší.

Na škole v současné době převažují tradiční metody a formy výuky. Díky své pověsti škola láká vynikající žáky. Kombinace zejména těchto dvou faktorů přináší velmi dobré výsledky v tradičně testovaných oblastech. Je ovšem pravdou, že pověst náročné školy vyznávající tradiční metody často některé kvalitní uchazeče o studium odrazuje. Na následujících řádcích se pokusím nastínit možné řešení, které zjednodušeně řečeno spočívá v postupném zavádění nových metod a forem výuky, které ovšem v žádném případě nebudou znamenat experiment či zásadní změnu v celkové koncepci školy. Provádět jakékoli změny v takto dobře fungující škole je nutné postupně, po malých krocích a v počáteční fázi půjde ze všeho nejvíc o to poskytnout pedagogům prostor a možnost inovace.

2. Pedagogický aspekt rozvoje školy

Jak jsem již zmínil, velmi nerad bych slevil, pokud jde o nároky na kvalitu výuky zejména z pohledu žáků. Wichterlovo gymnázium se dlouhodobě profilovalo jako náročná škola a výsledky z posledních let ukazují, že tento směr byl nastolen správně. Jakékoli navýšení zátěže žáků by však bylo stejně kontraproduktivní, vzhledem k výše zmíněným obavám. Častým argumentem pro žáky, kteří se pro Wichterlovo gymnázium nakonec nerozhodnou, případně odejdou v průběhu studia, je strach z přílišné náročnosti, důrazu na memorování faktů a z výuky zaměřené na množství získaných znalostí. V loňském roce z Wichterlova gymnázia přestoupilo na jinou střední školu 23 žáků, z nichž velká část uvedla jako důvod zbytečně přílišnou náročnost. Je nutno zdůraznit, že 10 z nich byli žáci s nejméně průměrnými studijními výsledky (průměr do 2,5). Jako možné východisko se tak jeví částečná změna v metodách a formách výuky, a to zejména na nižším stupni víceletého gymnázia. Tento krok nám umožní zachovat stávající kvalitu a náročnost a zároveň snížit tlak, který žáci při studiu tradičními metodami cítí.

2.1. Nižší stupeň osmiletého gymnázia

Naším záměrem je využít potenciál a zavedeného jména školy s vynikajícími výsledky v oblasti matematiky a vytvořit nový ŠVP pro třídu zaměřenou právě na matematiku, ale také na IVT a přírodní vědy obecně. Aby ovšem nedošlo k výše zmíněnému přetížení žáků, navrhuji nijak zásadně nenavýšovat počty hodin klasické matematiky a IVT, nýbrž vytvořit dva nové předměty, v nichž by bylo možné plně uplatnit inovativní obsah i metody. Jednalo by se o dvě hodiny inovativní matematiky, v nichž by se mohla uplatňovat například metoda prof. Hejného, a dvě hodiny přírodovědných cvičení. Tento předmět by se svým obsahem velmi přiblížil zahraničnímu modelu výuky tzv. *science*, v níž se stírají rozdíly mezi jednotlivými přírodovědnými předměty (chemie, biologie, fyzika, geografie). Díky skutečnosti, že Wichterlovo gymnázium disponuje velmi kvalitně až špičkově vybavenými laboratořemi i pedagogy se zkušenostmi s modelovou výukou, jsou všechny navrhované změny proveditelné v krátkém časovém horizontu. Z hlediska materiálního vybavení škola v posledních několika měsících zakoupila dvě sady iPadů, s jejichž využitím se počítá nejen v těchto nově koncipovaných předmětech, ale také v běžné výuce. Všechny výše uvedené inovace (neboť se nejedná o zásadní změny) by měly přispět k subjektivnímu snížení stresu a zátěže žáků, ke zvýšení jejich přirozené motivace o přírodovědné

předměty a ke snazšímu upevnění a systematizaci získaných poznatků. Všechny tyto účinky dokazují moderní zahraniční studie analyzující např. metodu Problem Based Learning, Enquiry Based Learning, apod.

Protože profilace na matematiku by mohla odradit mnoho zájemců o studium na Wichterlově gymnáziu, měla by druhá třída osmiletého oboru být zcela všeobecná. Aby rozdíly mezi oběma třídami v běžných předmětech nebyly tak zásadní, bude ve studijním plánu této třídy ponechán stejný počet hodin ve většině předmětů a disponibilní hodiny, které budou v matematické třídě využity k vytvoření dvou nových předmětů, zde poslouží k posílení výuky anglického jazyka. Také v tomto případě ovšem vznikne nový předmět. V přidaných hodinách anglického jazyka bychom se chtěli zaměřit na vyjadřovací schopnosti žáků ve všech všeobecně vzdělávacích předmětech. Žáci by se měli učit základy terminologie používané v matematice, fyzice, a přírodních vědách. Nejednalo by se o plošné zavedení metody CLIL, nýbrž o jakési první provázání cizího jazyka se zcela běžným názvoslovím, které ovšem ve standardní výuce angličtiny dosud není pokryto. Na mnoha českých školách je zcela běžné, že žáci v maturitních ročnících gymnaziálních oborů dosahují úrovně B2-C1 a zároveň až na výjimky nejsou schopni například popsat základní matematické operace (násobení, dělení), neznají názvy základních chemických prvků, apod. Takto chceme mimo jiné usnadnit svým absolventům studium na zahraničních školách, kam mnoho absolventů Wichterlova gymnázia svými výsledky patří. Zároveň umožníme vyučujícím nejazykových předmětů využívat výukové materiály v anglickém jazyce (např. zadání matematických či fyzikálních příkladů, využití aplikací pro dotyková zařízení, atd.).

2.2. Vyšší stupeň osmiletého gymnázia a čtyřleté gymnázium

Zde v současné době naopak neplánujeme žádné změny v hodinových dotacích. Opravňují nás k tomu dosavadní výsledky našich žáků, které jsou více než nadprůměrné. I zde ovšem předpokládáme mírný posun v používaných metodách a formách výuky a postupné zavádění modelové výuky či PBL s využitím informačních technologií. Stejně tak máme v úmyslu zahájit postupné propojování předmětů s anglickým jazykem tak, aby absolventi nepociťovali v této oblasti hendikep při dalším studiu na vysokých školách. I české vysoké školy totiž stále častěji očekávají, že studenti budou schopni využívat ke studiu zahraniční materiály.

Také zde je nutné zdůraznit, že se v žádném případě nejedná o plošné zavedení metody CLIL, nýbrž o postupný proces, při kterém se využívání cizojazyčných materiálů stane častějším a přirozenějším. Paradoxně od této snahy očekáváme zlepšení nejen jazykových schopností žáků, nýbrž také další zlepšení v nejazykových předmětech.

3. Personální pokrytí navrhovaných oblastí rozvoje

Výše uvedené inovace budou zaváděny postupně, jak to bude umožňovat personální situace.

V současné době Wichterlovo gymnázium disponuje pedagogy schopnými v omezené míře naplnit výše popsanou koncepci, nicméně další vzdělávání zejména v oblasti metodiky pro nás bude prioritou. Velkou prioritou je získání nejméně jednoho plně kvalifikovaného rodilého mluvčího pro výuku anglického jazyka, v ideálním případě pak pro výuku přírodovědných předmětů.

4. Materiální pokrytí navrhovaných oblastí rozvoje

Současné vybavení Wichterlova gymnázia z hlediska odborných učeben a laboratoří je velmi dobré. Existují samozřejmě dílčí oblasti, kde je prostor pro zlepšení (modernizace mikroskopů v laboratoři biologie), nicméně již v tuto chvíli je Wichterlovo gymnázium schopno nabídnout žákům praktická

cvičení ve všech přírodních vědách. Prioritou při zavádění IT do výuky je tak obnova a modernizace internetového pokrytí školy, zejména učeben tak, aby bylo bez problémů možné využívat například sady iPadů, které fungují jako tzv. mobilní učebna. Internetové připojení je již dnes velmi intenzívně využíváno žáky k samostudiu a musíme předpokládat, že tento trend by s navrhovanými změnami ještě zesílil.

Pokud hovoříme o technologiích, je nutné zdůraznit, že jejich zavádění do výuky nesmí být na úkor obsahu. Je nepřijatelné, aby žák či učitel musel obětovat část své kognitivní kapacity zápasu se zařízením. Proto bude zavádění IT do výuky postupné, jak ho velmi dobře popisuje např. tzv. SAMR model. Očekáváme, že se mezi pedagogy najde několik lídrů, kteří IT ve výuce začnou zcela přirozeně využívat a postupně strhnou další, nečekáme však, že s technologiemi budou v horizontu např. dvou let pracovat všichni pedagogové. Ti dostanou možnost, nikoli povinnost technologie využívat.

5. Priority ve vztahu k veřejnosti

Wichterlovo gymnázium je fakultní školou Ostravské Univerzity a má velmi úzké vazby na další velké univerzity jak v regionu, tak mimo něj (Slezskou univerzitu v Opavě, Masarykovu univerzitu v Brně). Jako nejsilnější se v tuto chvíli jeví spojení s VŠB-TUO, s níž je Wichterlovo gymnázium spojeno i personálně (zástupci VŠB-TUO jsou členové školské rady). Domnívám se, že současná pozice školy je ideální k tomu, aby se mohla pokusit významněji ovlivnit vzdělávání budoucích pedagogů. Některé katedry FF OU si již nyní vybírají pro náslechové hodiny pedagogů Wichterlova gymnázia, kteří využívají nové technologie, a ohlas oborových didaktiků i samotných vysokoškolských studentů je velmi pozitivní.

Výsledkem další úrovně spolupráce s vysokými školami by mělo být vytvoření jakéhosi mostu mezi středním a vysokým školstvím. Cílem Wichterlova gymnázia by měla být příprava úspěšných vysokoškolských studentů a pomoci by k tomu měla například možnost účastnit se některých konferencí či přednášek, využívat odborné laboratoře, spolupracovat na projektech například v rámci SOČ, atp. Stejný cíl by mohly pomoci naplnit i častější návštěvy a přednášky vysokoškolských pedagogů či studentů vyšších ročníků, a to například v rámci nově navrhovaného předmětu přírodovědná cvičení, či v rámci volitelných seminářů.

V tuto chvíli již proběhla první jednání se zástupci velkých regionálních firem, s nimiž jsem konzultoval výše popsanou koncepci tříd osmiletého gymnázia, a od všech nám byla vyslovena podpora. Svaz průmyslu a dopravy dokonce předběžně přislíbil dlouhodobou PR a marketingovou podporu.

6. Priority v oblasti financování školy a využívání evropských fondů

Prioritou Wichterlova gymnázia by mělo zůstat samotné vzdělávání žáků, proto budou případné projekty vybírány a realizovány s ohledem na to, jak velkou zátěž pro pedagogy budou představovat. Přednost budou mít projekty, jejichž výstupy budou například konkrétní učební materiály využitelné v rámci zavádění nových metod výuky, případně takové, které budou obsahově naplňovat vizi úzké spolupráce Wichterlova gymnázia s vysokými školami i jinými významnými subjekty. Z tohoto pohledu je modelovým příkladem projekt, který už běží druhým rokem ve spolupráci s nadací Depositum Bonum. Jde o fyzikální kroužek, který vede spolu s pedagogem Wichterlova gymnázia student VŠB-TUO a zároveň absolvent naší školy.

Z hlediska vlastních příjmů škola získává nemalé prostředky z darů rodičů a také z doplňkové činnosti, zejména z pořádání přípravných kurzů k přijímacím zkouškám a pronájmu sportovního areálu. Cílem samozřejmě je tento stav přinejmenším zachovat.

7. Budova a areál školy a zázemí obecně

Budova Wichterlova gymnázia je chráněnou kulturní památkou, což poněkud komplikuje a prodražuje rekonstrukce a opravy. Bez ohledu na to je ovšem nezbytné, aby jednotlivé části budovy procházely postupnou modernizací. Protože ekologizace budovy bude v průběhu tohoto školního roku ukončena zateplením tělocvičny, je mou prioritou zaměřit se na rekonstrukci interiérů, zejména pak sociálních zařízení a některých učeben.

8. Závěr

Již bylo několikrát řečeno, že by zřejmě bylo kontraproduktivní snažit se o nějakou zásadní změnu v koncepci velmi dobře fungujícího Wichterlova gymnázia. Všechny mé návrhy mají tedy opravdu podobu spíše inovací, které by postupně měly celou školu modernizovat jak po metodické tak po materiální stránce tak, aby si udržela své přední postavení i v budoucnu a aby zbytečně nepřicházela o talentované žáky, které odrazují například tradiční metody výuky či obavy z přemrštěné náročnosti. V tuhle chvíli jsem navíc přesvědčen, že většina pedagogů působících na Wichterlově gymnáziu můj postoj chápe a ztotožňuje se s ním, což je pro mne zcela zásadní.

Mgr. Jan Netolička
ředitel gymnázia